

**ADIYAMAN
İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ**

TÜRKÇE

TEKRAR FÖYÜ

**5. SINIF
4. TEMA**

**ADIYAMAN
2021**

Bu Çalışma İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Koordinasyonunda

Gölbaşı Karaburun Ortaokulu,

Kahta Karadut Ortaokulu ve

Kahta Büyükbağ Ortaokulunun

Katkılarıyla hazırlanmıştır.

DERS: TÜRKÇE

SINIF DÜZEYİ:5

TEMA NO: 4

4. TEMADA GEÇEN KAVRAMLAR

Soru İşareti (?)

1. Soru eki veya sözü içeren cümle veya sözlerin sonuna konur:

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı? (*Faruk Nafiz Çamlıbel*)

Atatürk bana sordu:

— Yeni yazıyı tatbik etmek için ne düşündünüz? (*Falih Rıfkı Atay*)

2. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur:

Gümrükteki memur başını kaldırdı:

— Adınız?

3. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır:

Yunus Emre (1240 ?-1320), (Doğum yeri: ?) vb.

1496 (?) yılında doğan Fuzuli...

Ankara'dan Antalya'ya arabayla üç saatte (?) gitmiş.

UYARI: mı / mi ekini alan yan cümle temel cümlenin zarf tümleci olduğunda cümlenin sonuna

soru işareti konmaz: Akşam oldu mu sürüler döner. Hava karardı mı eve gideriz.

Bahar gelip de nehir çağıl çağıl kabarmaya başlamaz mı içimi geri kalmış bir saat huzursuzluğu

kaplardı. (*Haldun Taner*)

UYARI: Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur:

Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?

Üsküdar'dan mı, Hisar'dan mı, Kavaklardan mı? (*Yahya Kemal Beyatlı*)

DEYİM

En az iki sözcüğün birleşerek oluşturduğu yeni anlamlı kalıplaşmış sözcük öbeklerine “deyim” denir. Deyimler genellikle mecaz anlamda kullanılır.

Örnek :

etekleri tutuşmak, gözü pek, eli uzun, nalları dikmek, ağzı kulaklarına varmak, etekleri tutuşmak...

ATASÖZÜ

Söyleyeni belli olmayan uzun deneme ve gözlemler sonucunda söylenmiş, ders verici özellikteki özlü sözlere atasözü denir. Atasözlerinin kim tarafından söylendiği belli değildir. Genellikle “Atalarımız şöyle demiştir...” şeklinde söze başlanır.

Atasözlerinin Özellikleri

1. Atasözleri, hem gerçek hem de mecaz anlamda kullanılır.
2. Bazı atasözleri, söylenme biçimleri bakımından farklı olabilir ama anlamları aynı kavramı veya olayı ifade eder.
3. Atasözleri bazen birbirinin tersi olacak şekilde anlam ifade edebilirler.

GEÇİŞ VE BAĞLANTI İFADELERİ

Yazılarımızı yazarken veya günlük konuşma dilimizde fikirlerimizden, hareketlerimizden bahsederken geçiş ve bağlantı unsurlarını ve bazı yönlendirici ifadeleri kullanırız.

Geçiş (Yönlendirme) İfadeleri

Bir cümlede herhangi bir düşünceden başka bir düşünceye geçileceğini ifade eden söz ve sözcük gruplarına geçiş ifadeleri adı verilir. Bu ifadeler iki düşünce arasında olumludan olumsuz düşünceye veya olumsuzdan olumlu düşünceye geçişi sağlar. “**Ama, fakat, oysaki, ne var ki, rağmen...**” gibi ifadeler düşüncenin yönünü değiştiren ifadelerdir.

Örnek

- Bir daha yalan söylemeyeceğine söz vermişti ne var ki sözünü yine tutmadı.
- Hava çok sıcak yalnız hasta olduğum için ben hala çok üşüyorum.
- Seninle sinemaya gelmek istiyorum ama öncelikle ödevimi tamamlamalıyım.
- Türkçe dersini çok sevmeme rağmen fiilimsileri anlamakta güçlük çekiyorum.
- Aldığım kazağı beğenmedi oysaki bu rengi çok sevdiğini söylemişti.

Bağlantı İfadeleri Bağlantı ifadeleri kelimeler veya cümleler arasında bağlantı kurarak düşüncelerimizi desteklemek ve daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla kullanılır. “başka bir deyişle, özellikle, ilk olarak, son olarak...” gibi ifadeler cümleler arasında bağlantı sağlamaktadır.

Örnek

- Sebze yemeklerini özellikle de patlıcan oturtmayı çok severim.
- Kızımın öğrencilik hayatı bu sene sona erecek başka bir deyişle artık mezun olacak.

BÜYÜK HARFLERİN KULLANILDIĞI YERLER

A. Cümle büyük harfle başlar: Ak akçe kara gün içindir.

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir. (Atatürk)

Cümle içinde tırnak veya yay ayraç içine alınan cümleler büyük harfle başlar ve sonlarına uygun noktalama işareti (nokta, soru, ünlem vb.) konur:

Atatürk "Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!" diyor.

Anadolu kentlerini, köylerini (Köy sözünü de çekinerek yazıyorum.) gezsek bile görmek için değil, kendimizi göstermek için geziyoruz. (Nurullah Ataç)

B. Dizeler büyük harfle başlar:

Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak

Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak. (Mehmet Akif Ersoy)

Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik

Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik. (Yahya Kemal Beyatlı)

C. Özel adlar büyük harfle başlar:

1. Kişi adlarıyla soyadları büyük harfle başlar: Mustafa Kemal Atatürk, İsmet İnönü, Kâzım Karabekir, Ahmet Haşim, Sait Faik Abasıyanık, Yunus Emre, Karacaoğlan, Âşık Ömer, Wolfgang von Goethe, Vilhelm Thomsen vb.

Takma adlar da büyük harfle başlar: Muhibbi (Kanuni Sultan Süleyman), Demirtaş (Ziya Gökalp),

2. Kişi adlarından önce ve sonra gelen unvanlar, saygı sözleri, rütbe adları ve lakaplar büyük harfle başlar: Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk, Kaymakam Erol Bey,

3. Cümle içinde özel adın yerine kullanılan makam veya unvan sözleri büyük harfle başlar: Uzak Doğu'dan gelen heyeti Vali dün kabul etti.

4. Saygı bildiren sözlerden sonra gelen ve makam, mevki, unvan bildiren kelimeler büyük harfle başlar:

Sayın Bakan, Sayın Başkan, Sayın Rektör, Sayın Vali,

5. Mektuplarda ve resmî yazışmalarda hitaplar büyük harfle başlar:

Sevgili Kardeşim,

6. Hayvanlara verilen özel adlar büyük harfle başlar: Boncuk, Fındık, Minnoş, Pamuk vb.

7. Millet, boy, oymak adları büyük harfle başlar: Alman, Arap, İngiliz, Japon, Rus, Türk; Kazak, Kırgız, Oğuz, Özbek, Tatar; Hacimusalı, Karakeçili vb.

8. Dil ve lehçe adları büyük harfle başlar: Türkçe, Almanca, İngilizce, Rusça, Arapça; Oğuzca, Kazakça, Kırgızca, Özbekçe, Tatarca vb.

9. Devlet adları büyük harfle başlar: Türkiye Cumhuriyeti, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Amerika Birleşik Devletleri, Suudi Arabistan, Azerbaycan, Kırım Özerk Cumhuriyeti vb.

10. Din ve mezhep adları ile bunların mensuplarını bildiren sözler büyük harfle başlar: Müslümanlık, Müslüman; Hristiyanlık, Hristiyan; Musevilik, Musevi; Budizm, Budist; Hanefilik, Hanefi; Katoliklik, Katolik vb.

11. Din ve mitoloji ile ilgili özel adlar büyük harfle başlar: Tanrı, Allah, İlah, Cebrail, Zeus, Osiris, Kibele vb.

12. Gezegen ve yıldız adları büyük harfle başlar: Merkür, Neptün, Satürn; Halley vb.

UYARI: Dünya, güneş, ay kelimeleri gezegen anlamı dışında kullanıldıklarında küçük harfle başlar: Biz dünyadan ayrı yaşarken dünya epey değişmiş. (*Hüseyin Cahit Yalçın*)

13. Yer adları (kıta, bölge, il, ilçe, köy, semt vb.) büyük harfle başlar: Afrika, Asya; Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu; İstanbul, Taşkent; Turgutlu, Ürgüp; Akçaköy, Çayırbağı; Bahçelievler, Kızılay, Sarıyer vb.

14. Yer adlarında ilk isimden sonra gelen ve deniz, nehir, göl, dağ, boğaz vb. tür bildiren ikinci isimler büyük harfle başlar: Ağrı Dağı, Aral Gölü, Asya Yakası, Çanakkale Boğazı, Dicle Irmağı, Ege Denizi, Erciyes Dağı, Fırat Nehri, Süveyş Kanalı, Tuna Nehri, Van Gölü, Zigana Geçidi vb.

UYARI: Özel ada dâhil olmayıp tamlama kuran şehir, il, ilçe, belde, köy vb. sözler küçük harfle başlar: Konya ili, Etimesgut ilçesi, Uzungöl beldesi, Taflan köyü vb.

15. Mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak adlarında geçen mahalle, meydan, bulvar, cadde, sokak kelimeleri büyük harfle başlar: Halit Rifat Paşa Mahallesi, Yunus Emre Mahallesi, Karaköy Meydanı, Zafer Meydanı, Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Ziya Gökalp Bulvarı, Nene Hatun Caddesi, Cemal Nadir Sokağı, İnkılap Sokağı vb.

16. Saray, köşk, han, kale, köprü, kule, anıt vb. yapı adlarının bütün kelimeleri büyük harfle başlar: Dolmabahçe Sarayı, İshakpaşa Sarayı, Çankaya Köşkü, Horozlu Han, Ankara Kalesi, Alanya Kalesi, Galata Köprüsü, Mostar Köprüsü, Beyazıt Kulesi, Zafer Abidesi, Bilge Kağan Anıtı vb.

17. Kurum, kuruluş ve kurul adlarının her kelimesi büyük harfle başlar: Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türk Dil Kurumu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Devlet Malzeme Ofisi, Millî Kütüphane, Çocuk Esirgeme Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği, Çankaya Lisesi; Anadolu Kulübü, Mavi Köşe Bakkaliesi; Türk Ocağı, Yeşilay Derneği, Muharip Gaziler Derneği, Emek İnşaat; Bakanlar Kurulu, Türk Dili Dergisi Yayın Danışma

18. Ulusal, resmî ve dinî bayramlarla anma ve kutlama günlerinin adları büyük harfle başlar: Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı, 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Nevruz Bayramı, Miraç Kandili; Anneler Günü, Öğretmenler Günü, Dünya Tiyatro Günü, 14 Mart Tıp Bayramı, Hıdırellez vb.

19. Kurultay, bilgi şöleni, çalıştay, açık oturum vb. toplantıların adlarında her kelimenin ilk harfi büyük yazılır: VI. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, Kitle İletişim Araçlarında Türkçenin Kullanımı Bilgi Şöleni, Karamanlı Türkçesi Araştırmaları Çalıştayı vb.

20. Tarihî olay, çağ ve dönem adları büyük harfle başlar: Kurtuluş Savaşı, Millî Mücadele, Cilalı Taş Devri, İlk Çağ, Lale Devri, Cahiliye Dönemi, Buzul Dönemi, Millî Edebiyat Dönemi, Servetifünun Dönemi'nin, Tanzimat Dönemi'nde vb.

21. Özel adlardan türetilen bütün kelimeler büyük harfle başlar: Türklük, Türkleşmek, Türkçü, Türkçülük, Türkçe, Avrupalı, Avrupalılaştırmak, Asyalılık, Darvinci, Konyalı, Bursalı vb.

22. Yer, millet ve kişi adlarıyla kurulan birleşik kelimelerde sadece özel adlar büyük harfle başlar: Antep fıstığı, Brüksel lahanası, Frenk gömleği, Hindistan cevizi, İngiliz anahtarı, Japon gülü, Maraş dondurması, Van kedisi vb.

A. Belirli bir tarih bildiren ay ve gün adları büyük harfle başlar: 29 Mayıs 1453 Salı günü, 29 Ekim 1923, 28 Aralık 1982'de göreve başladı. Lale Festivali 25 Haziran'da başlayacak.

B. Tabela, levha ve levha niteliğindeki yazılarda geçen kelimeler büyük harfle başlar: Giriş, Çıkış, Müdür, Vezne, Başkan, Doktor, Otobüs Durağı, Dolmuş Durağı, Şehirler Arası Telefon, 3. Kat, 4. Sınıf, 1. Blok vb.

NEDEN, AMAÇ, KOŞUL BİLDİREN CÜMLELER

Cümleler, ilettikleri anlam özelliklerine göre isimlendirilirler.

a) Neden-Sonuç (Sebebe-Sonuç) Bildiren Cümleler

Yargının herhangi bir sebebe bağlı olarak gerçekleştiği, birbirine neden-sonuç ilgisıyla bağlanmış cümlelere neden-sonuç ilişkili cümleler denir. Bu cümlelerde yargının niçin ya da hangi nedenle gerçekleştiği yüklem sorulan “niçin” sorusuyla ortaya çıkar. Sebebe-sonuç ilişkili cümlelerde genelde “için, ile, -den dolayı, den ötürü, diye” gibi ekler ve edatlar kullanılır.

Örnek:

- Açlıktan kan şekeri düştüğü için bayıldı.
- Kapalı mekânlarda gürültüden hoşlanmadığından konsere gelmedi.
- Ekran başında çalıştığından gözleri bozuldu.

NOT: Bu tür cümlelerde neden ve sonuç bölümleri cümle içinde yer değiştirebilir. Yani sonuç cümlesi başta neden sonda olabilir.

Televizyonu kapattım telefon çalınca. Sonuç Neden

NOT: Neden-sonuç ilişkisi bağımsız iki cümle ile de ifade edilebilir. Çok sistemli çalıştı, başarılı oldu. Neden Sonuç)

Amaç-Sonuç Bildiren Cümleler

Bir yargının hangi amaçla yapıldığının belirtildiği cümlelerdir. Amaç-sonuç cümlelerinde yargının erişmek istediği bir amaç söz konusudur. Amaç-sonuç ilişkili cümlelerde anlam “diye, için, -mek için, -mek üzere, amacıyla, maksadıyla” sözcük ve edatlarıyla kurulur. Bu cümlelerde yüklem sorulan “hangi amaçla” sorusunun cevabı yargının amacını bildirmektedir.

Örnek:

- Maçı seyretmek için işten erken çıktı.
- Amaç Sonuç Soruyu cevaplamak için parmak kaldırdı.
- Amaç Sonuç Ona sık sık öğüt verirdi; iyi bir insan olsun diye.
- Sonuç Amaç Bildiklerini anlatmak üzere buraya geldi.

NOT: Amaç-sonuç cümlelerinde çoğu zaman amaç bölümünün gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir fakat ikinci yargı (sonuç) gerçekleşmiştir.

Örnek:

İlaç almak için eczaneye gitti.

Gerçekleştiği belli olmayan yargı: ilaç almak

Gerçekleşen yargı: eczaneye gitti

NOT: Her amaç-sonuç cümlesi bir neden bildirirken neden-sonuç cümleleri amaç bildirmemektedir. Bu iki cümle türü de “niçin” sorusuna cevap verdiği için karıştırılmaktadır.

Amaç-sonuç cümleleri ile neden-sonuç cümlelerini karıştırmamak için; cümledeki amaç veya neden anlamını sağlayan “için, diye, -e, -a” gibi sözcük ve eklerinin yerine, aynı anlamı “amacıyla” sözcüğünü kullanarak kurmaya çalıştığınızda cümlenin anlamında bir bozulma olmuyorsa bu cümle “amaç-sonuç”, bozulma meydana geliyorsa “neden-sonuç” cümlesidir. NOT: Amaç-sonuç cümlelerinde çoğu zaman amaç bölümünün gerçekleşip gerçekleşmediği belli değildir fakat ikinci yargı (sonuç) gerçekleşmiştir.

Örnek:

İlaç almak için eczaneye gitti.

Gerçekleştiği belli olmayan yargı: ilaç almak

Gerçekleşen yargı: eczaneye gitti

NOT: Her amaç-sonuç cümlesi bir neden bildirirken neden-sonuç cümleleri amaç bildirmemektedir. Bu iki cümle türü de “niçin” sorusuna cevap verdiği için karıştırılmaktadır. Amaç-sonuç cümleleri ile neden-sonuç cümlelerini karıştırmamak için; cümledeki amaç veya neden anlamını sağlayan “için, diye, -e, -a” gibi sözcük ve eklerinin yerine, aynı anlamı “amacıyla” sözcüğünü kullanarak kurmaya çalıştığınızda cümlenin anlamında bir bozulma olmuyorsa bu cümle “amaç-sonuç”, bozulma meydana geliyorsa “neden-sonuç” cümlesidir.

ÇOCUK VE AĞAÇ

Çocuk, çok sevdi ağacı...
Verirdi ona, her kış
Çiçekleri olaydı!

Ağaç, çok sevdi çocuğu...
Öperdi altın saçlarından
Dudakları olaydı!

Ve ona öptürmek için,
Eğilirdi yerlere kadar;
Yanakları olaydı!

Dökerdi önüne hepsini
Gümüşten, altından, sedeften
Oyuncakları olaydı!

Ve çocuk gittikten sonra,
Böyle kalır mıydı ağaç?
Ne olurdu onunda
Bacakları olaydı,
Ayakları olaydı!

Arif Nihat Asya

KÖK

Bir kelimenin anlamlı ve parçalanamayan en küçük parçasına kök denir. Kökler isim ve fiil kökü olarak ikiye ayrılır:

İsim(Ad) Kökü : masa, elbise, kitap... Bu örnekler bir kavramı karşıladıkları için ve bir kavrama ad oldukları için isim kökleridir.

Fiil (Eylem) Kökü : oturmak, eğlenmek, kalkmak, solmak... Bu örnekler ise iş, oluş, durum bildirdiği için fiildir.

EK :

Kelimelerin cümle içindeki görevlerini belirtmek ya da kelimelerden yeni kelime türetmek amacıyla kullanılan seslere / hecelere **ek** denir.

İsim Çekim Ekleri

İsim ve isim soylu sözcüklere (zamir, sıfat, zarf) gelerek onlara cümlede çeşitli anlam ve görev yükleyen ekler isim **çekim eki** adı verilir.

1. Çokluk (Çoğul) Ekleri Çokluk eki

"-lar/ -ler" eklendiği ismin sayı bakımından çokluğunu gösterir. Bunun dışında cümleye kattığı çeşitli anlamlar vardır. Çokluk ekinin cümleye kattığı bazı anlamlar şunlardır:

a. Abartma anlamı

Örnek: Dünyalar kadar ödevim var.

b. Saygı anlamı

Örnek: Müdür Beyler, toplantıya katılmayacakmış.

c. Aile anlamı

Örnek: Yarın Berkaylar bize gelecekmiş.

ç. Benzerlik anlamı

Örnek: Nice Fatihler yetiştireceğiz.

d. Soy anlamı

Örnek: Türkler köklü bir geçmişe sahiptir.

e. Yaklaşıklık anlamı

Örnek: On yaşlarında bir çocuk bulundu.

Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.

Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.

Hız. Mevlana

İsim Durum (Hâl) Ekleri

Türkçede ismin beş hâli vardır. Bunlardan yalın hâl ek almaz. Hâl ekleri isimleri; **belirtme, yönelme, bulunma ve ayrılma hâleriyle** tamamlar.

a. Belirtme Hâli (İsmin -i Hâli)

İsimlerin “-ı, -i, -u, -ü” eklerinden birini almış hâlidir. Fiilin neyi etkilediğini gösterir.

Örnek: Çantayı çok beğendim.

Kediyi eve aldık.

b. Yönelme Hâli (İsmin -e Hâli)

İsimlerin “-e, -a” eklerinden birini almış hâlidir. Yer, zaman, yönelme bildirir.

Örnek: Akşam eve gideceğim.

Sorularıma neden cevap vermiyorsun?

c. Bulunma Hâli (İsmin -de Hâli)

İsimlerin “-de, -da” eklerinden birini almış hâlidir. Yer, durum, zaman bildirir.

Örnek: Yavru kedi çatıda mahsur kalmış.

Öğretmeni ayakta bekliyoruz.

ç) Ayrılma, Çıkma Hâli (İsmin -den Hâli)

İsimlerin “-den, -dan” eklerinden birini almış hâlidir. Yer, durum, neden bildirir.

Örnek: İş yerinden çıkınca buluşacağız.

Sabahtan yola çıkalım.

İyelik Ekleri (Sahiplik Ekleri)

İsim veya isim soylu sözcüklere gelerek, onların kime veya neye ait olduklarını gösteren eklere iyelik ekleri adı verilir. Bu ekler sahip olunma anlamı ifade ettiğinden, sahiplik eki şeklinde de adlandırılabilir.

1. tekil şahıs iyelik eki (ben): **-im, -im, -um, -üm**
2. tekil şahıs iyelik eki (sen): **-in, -in, -un, -ün**
3. tekil şahıs iyelik eki (o): **-ı, -i, -u, -ü**
1. çoğul şahıs iyelik eki (biz): **-mız, -miz, -muz, -müz**
2. çoğul şahıs iyelik eki (siz): **-nız, -niz, -nuz, -nüz**
3. çoğul şahıs iyelik eki (onlar): **-ları, -leri**

Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.

Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.

Hz. Mevlana

Örnek: Defterim sınıfta kalmış. (1. tekil şahıs iyelik eki)

Düşüncelerin beni çok etkiledi. (2. tekil şahıs iyelik eki)

Görüşmeleri biraz sonra bitecek. (3. çoğul şahıs iyelik eki)

NOKTALAMA İŞARETLERİ

Noktalı Virgöl (;)

- Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

Erkek çocuklarına Ateş, Toprak; kız çocuklarına Deniz, Hava isimlerini vermiş.

- Ögeleri arasında virgöl bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.

Örnek:

At ölür; meydan kalır; yiğit ölür; şan kalır.

Uzun Çizgi (—)

Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için kullanılır. Buna konuşma çizgisi de denir.

Frankfurt'a gelene herkesin sorduğu şunlardır:

— Eski şehri gezdin mi?

— Rothschild'in evine gittin mi?

— Goethe'nin evini gezdin mi? (Ahmet Haşim)

Oyunlarda uzun çizgi konuşanın adından sonra da konabilir:

Sıtkı Bey — Kaleyi kurtarmak için daha güzel bir çare var. Gerçekten ölecek adam ister.

İslam Bey — Ben daha ölmedim. (Namık Kemal)

UYARI: Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz.

Arabamız tutarken Erciyes'in yolunu:

"Hancı dedim, bildin mi Maraşlı Şeyhoğlu'nu?" (Faruk Nafiz Çamlıbel) Kısa Çizgi (-)

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur:

Soğuktan mı titriyordum, yoksa heyecandan, üzüntüden mi bilmem. Havuzun suyu bulanık. Kapının saatleri 12'yi geçmiş. Kanepelerde kimseler yok. lar mı oturur? (Sait Faik Abasıyanık)

2. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur, bitişik yazılır:

Küçük bir sürü -dört inekle birkaç koyun- köye giren geniş yolun ağzında durmuştu. (Ömer Seyfettin)

3. Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır: al-ış, dur-ak, gör-gü-süz-lük vb.
 4. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır: al-, dur-, gör-, ver-; başar-, kana-, okut-, taşla-, yazdır- vb.
 5. İsim yapma eklerinin başına, fiil yapma eklerinin başına ve sonuna konur: -ak, -den, -ış, -lık; -ımsa-; -la-; -tır- vb.
 6. Heceleri göstermek için kullanılır: a-raş-tır-ma, bi-le-zik, du-ruş-ma, ku-yum-culuk, prog-ram, ya-zar-lık vb.
 7. Arasında, ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır: Aydın-İzmir yolu, Türk-Alman ilişkileri, Ural-Altay dil grubu, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, 09.30-10.30, Beşiktaş-Fenerbahçe karşılaşması, Manas Destanı'nda soy-dil-din üçgeni, 1914-1918 Birinci Dünya Savaşı, Türkçe-Fransızca Sözlük vb.
- UYARI: Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konmaz: On on beş yıl. Üç beş kişi geldi.
8. Matematikte çıkarma işareti olarak kullanılır: $50-20=30$
 9. Sıfırdan küçük değerleri göstermek için kullanılır: $-2\text{ }^{\circ}\text{C}$

Eğik Çizgi (/)

1. Dizeler yan yana yazıldığında aralarına konur: Korkma! Sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak / Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak / O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak / O benimdir, o benim milletimindir ancak. (Mehmet Akif Ersoy)

2. Adres yazarken apartman numarası ile daire numarası arasına ve semt ile şehir arasına konur: Altay Sokağı No.: 21/6 Kurtuluş / ANKARA

Ülke adı yazılacağında ise:

Atatürk Bulvarı No.: 217

06680 Kavaklıdere / Ankara

TÜRKİYE

3. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: 18/11/1969, 15/IX/1994 vb.

4. Dil bilgisinde eklerin farklı biçimlerini göstermek için kullanılır: -a /-e, -an /-en, -lık /-lik, -madan /-meden vb.

5. Genel ağ adreslerinde kullanılır: <http://tdk.gov.tr>

6. Matematikte bölme işareti olarak kullanılır: $70/2=35$

7. Fizik, matematik vb. alanlarda birimler arası orantıları gösterirken eğik çizgi araya boşluk konulmadan kullanılır: g/sn (gram/saniye)

Tevazu ve alçakgönüllükte toprak gibi ol

Hoşgörülülükte deniz gibi ol

Ya olduğun gibi görün, ya görüdüğün gibi ol

Hız. Mevlana

İnternetteki tehlikeler nelerdir?

Hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen internet sayesinde ihtiyacımız olan bilgiye bilgisayar, cep telefonu ve tablet cihazlardan çok hızlı bir şekilde ulaşabiliyor, ihtiyacımız olan her şeyi alışveriş sitelerinden kredi kartıyla alabiliyoruz. Ayrıca bankacılık işlemlerini de artık bankaya gitmeden mobil bankacılık uygulamaları ile internet üzerinde yapabiliyoruz. Fakat, hayatımızı kolaylaştıran interneti doğru ve güvenli bir şekilde kullanmadığımızda sanal ortamda birçok tehlikeyle karşı karşıya kalabiliriz. Örneğin, ihtiyacımız olan bilgiye ulaşmak için birçok internet sitesini ziyaret ederiz. Fakat ulaştığımız sitelerdeki bilgiler eksik ya da yanlış olabilir. Bu durum doğru bilgiye ulaşmamızı engeller. İnternet üzerinde yaşımıza uygun olmayan sitelere yanlışlıkla bile girmek kötü durumlarla karşılaşmamıza neden olur. İnternette üye olduğumuz siteler üzerinden bizimle arkadaşlık kurmak isteyen kötü niyetli kişiler; kişisel bilgilerimizi, fotoğraflarımızı, telefon ve şifrelerimizi ele geçirip kötü amaçlar için kullanabilirler. Kötü amaçları olan bu kişiler banka hesaplarımızı ele geçirip bizim adımıza alışveriş yapabilir, hesabımızdaki paralarımızı çalabilirler. İnternet üzerinden indirilen korsan film, müzik ve programlar bilgisayarımıza virüs bulaşmasına neden olur. İnterneti doğru ve güvenli kullanmak için neler yapabiliriz?

İnternette ulaştığımız tüm bilgiler doğru olmayabilir. Doğru bilgiye ulaşmak için "edu" ve "gov" uzantılı sitelere bakabiliriz. İnternette yaşınıza uygun olmayan sitelerden korunmak için anne veya babanızla birlikte güvenli siteleri belirleyip bilgisayarınıza kayıt edebilirsiniz. İnternette kişisel bilgilerinizi korumak için, sizden kimlik bilgilerinizi isteyen sitelere karşı dikkatli olmalısınız. Bu sitelerin güvenli olup olmadığını ailenize ya da öğretmeninize sorarak öğrenebilirsiniz. Bankalar sizden e-posta yoluyla kimlik bilgilerinizi istemez, bu nedenle bu e-postaları açmadan bilgisayarınızdan silmelisiniz. "Çekilişte bir hediye kazandınız!" şeklindeki reklam ve haberler virüslü reklamlardır. Bu reklamlara tıklamayın. İnternette film, müzik ve program indirmek suçtur ve bilgisayarınıza virüs bulaşmasına neden olabilir. İsteddiğiniz film ve müzikleri güvenli sitelerden ücretini ödeyerek satın alabilirsiniz. İnternette gezinirken virüs programları kullanarak bilgisayarımızı koruyabiliriz. İnternette güvende olmanın yollarından biri de güçlü şifreler oluşturmaktır. Harf, rakam ve özel ifadelerden oluşan şifreler oluşturarak bilgilerimizi koruyabiliriz. Sosyal paylaşım siteleri üzerinden sizinle arkadaşlık kurmaya çalışan tanımadığınız kişilere karşı çok dikkatli olmalısınız. Kişisel bilgilerinizi, fotoğraflarınızı ve hesabınızı ele geçirebilirler. Bu kişilerin arkadaşlık tekliflerini kabul etmeyin. İnternette güvende olmak için gerçek hayatta yapmayacağınız bir şeyi internette de yapmayın.

**Kimle gezdiğinizize, kimle arkadaşlık ettiğinize dikkat edin.
Çünkü; Bülbül güle, karga çöplüğe götürür.**

Hız. Mevlana

DİLEKÇE NASIL YAZILIR?

Sevgili öğrenciler,

Dilekçe hakkı, vatandaşlar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikâyetleri hakkında, yetkili makamlara ve TBMM'ye yazı ile başvurma hakkına sahiptir.

Dilekçelerde, dilekçe sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gereklidir.

Türkiye Büyük Millet Meclisine gönderilen dilekçelerin, Dilekçe Komisyonunda incelenmesi ve karara bağlanması altmış gün içinde sonuçlandırılır.

Dilekçelerde istek ve dilekler, yalın ve açık bir şekilde belirtilmeli, söz uzatılmamalıdır. Eğer dilekçeye bir belge eklenecekse, adresten sonra satır başı açılarak "Ek" başlığı altında belgenin ne olduğu belirtilmelidir. Ayrıca, istek bölümü, "bilgilerinize arz ederim." sözleriyle bitirilmelidir.

Dilekçe Yazılan Kağıt Nasıl Olmalıdır?

- Dilekçeler düz beyaz çizgisiz kâğıda yazılır.
- Dilekçe yazarken mavi renkli kalem kullanmak gerekir; kurşun kalem kullanılmamalıdır.
- Dilekçelerde İmla Kılavuzunda yer alan kısaltmalar dışında kısaltma kullanılması zorunlu ise, kısaltmanın geçtiği ilk bölümde parantez içerisinde kısaltmanın uzun okunuşu yazılmalıdır.
- Dilekçeler belli bir plana göre yazılır.
- Dilekçede özlü ve resmi bir üslup kullanılmalıdır.

Dilekçenin Bölümleri

Başvurulan Makamın Adı:

Dilekçelerin başında, başvurunun yapıldığı, makamın adı bulunur.

Dilekçenin Metni:

Metin kısmı, dilekçenin asıl kısmını oluşturur. Genel dilekçelerde, önce sorun (durum) aktarılır ve talepte bulunulur. İstek veya şikâyet açık, anlaşılır ve sade olmalıdır.

Tarih:

Dilekçenin hangi tarihte verildiğini bilebilmek için, dilekçede tarihin bulunması gerekir. Tarih gün, ay ve yıl olarak rakamla yazılır.

Ad, Soyad ve İmza:

Metnin bitiminden sonra, sağ alta, dilekçe sahibinin adı, soyadı yazılır. Ad ilk harfi büyük diğer harfler küçük; soyad tamamı büyük harfle yazılır. İmzanın ismin üstündeki boşluğa atılması gerekir.

Adres:

Dilekçelerde, verilecek cevapların dilekçe yazana ulaştırılabilmesi için dilekçe sahibinin tam adresi, metindeki satırların hizasından başlamak üzere sol alta yazılır. Adres yazımında mahalle için (Mah.), sokak için(Sok.), numara için(Nu. , No.), apartman(Apt.), telefon(tel.)şeklinde kısaltma yapılabilir.

.....ANADOLU LİSESİ MÜDÜRLÜĞÜNE

Okulunuzun 5/A sınıfının 382 nolu öğrencisiyim.Öğrenci kartı alabilmek için öğrenci belgesi talep ediyorum.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

02/04/2021

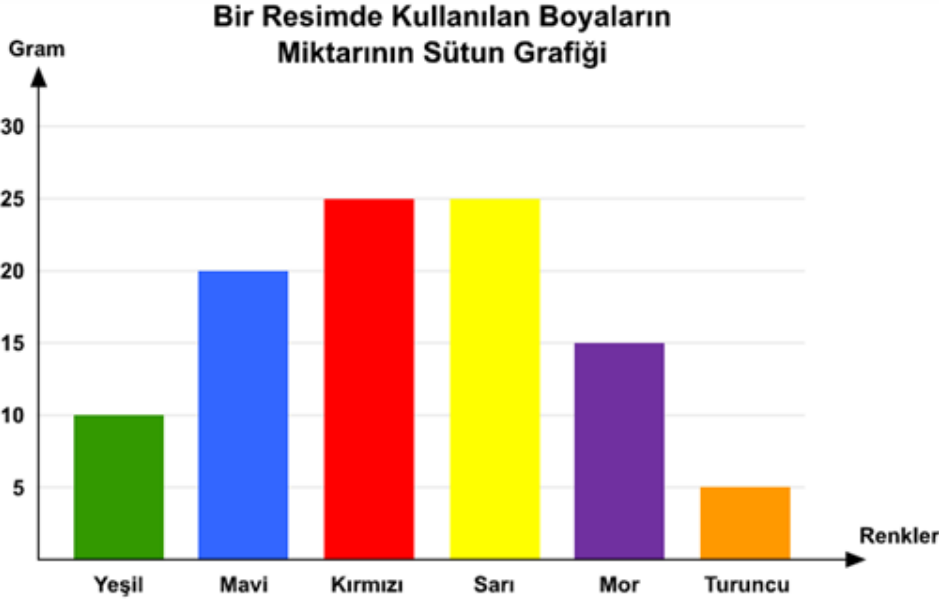
İMZA

DİLEKÇE YAZANIN ADI SOYADI

ADRES :

Görsel Okuma

Fotoğraf, afiş, harita, kroki, karikatür, resim, grafik gibi görsel unsurlar içeren öğelere, genel olarak “görsel” adı verilir. Günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte iletişimde, yazılı metinler kadar önem taşıyan bu öğelerin çözümlenmesine ise “görsel okuma” adı verilir. Görsel okuma; bilgileri daha kolay anlamayı, bilgiler arasında ilişki kurmayı ve soyut kavramları daha kolay yorumlamayı sağlaması bakımından önem taşır. Görsel okuma sırasında sadece görselde verilen bilgiler dikkate alınmalıdır. Nesnel bir bakış açısı söz konusu olmalıdır ve daha önceden sahip olunan bilgilere yer verilmemeli, kişisel görüş ve yorumlar göz ardı edilmelidir.

Ana renkler: Sarı, kırmızı, mavi

Ara renkler: Yeşil, mor, turuncu

Ana renkler: Sarı, kırmızı, mavi

Ara renkler: Yeşil, mor, turuncu

Bu grafikte bir ressamın resimlerini çizerken kullandığı boyaların miktarı verilmiştir.

Buna göre, grafikte ilgili şu bilgilere ulaşılabilir:

- Ressamın, ana renkleri ara renklerden daha çok kullandığına,
- Sarı ve kırmızı renkleri eşit miktarda kullandığına,
- Ara renkler içinde en az tercih ettiği rengin turuncu olduğuna,
- Yeşil ve mor boyaların toplamının kırmızıya eşit olduğuna,
- Kırmızı ve sarı renk boyaların toplamının diğer tüm renklerin toplamına eşit olduğuna,
- Mor ve turuncu renklerin toplamının ana renklerden birine eşit olduğuna,
- En az kullanılan ana rengin, en az kullanılan ara rengin dört katına eşit olduğuna.

Kaynak:

ww.eba.gov.tr

www.tdk.gov.tr

5.sınıf Türkçe kitabı (Anıttepe Yayıncılık)

BOŞLUK DOLDURMA

A.

Aşağıdaki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

- 1) “yolculuk” kelimesinin anlamlı en küçük parçası.....sözcüğüdür.
- 2) “gülümsedim” kelimesinin anlamlı en küçük parçası’dır.
- 3) Kelimeler hecelerine ayrılırken hecelerin arasına konur.
- 4) Yazıda satır başına alınan konuşmaları göstermek için konur.
- 5) Ögeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur.
- 6) “Yaşlı kadın onu () kara kuru çocuğu () bağına bastı.” cümlede yay ayrıçla gösterilen yerdekullanılmalıdır.
- 7) “neşeli” sözcüğünde eki, eklendiği sözcüğün anlamını değiştirir.
- 8) “Sen gülsen bütün dünya güler.” cümlesinde anlamı vardır.
- 9) “Parmak kadar çocuğa bu kadar eşya taşıtılır mı?” cümlesinde çocuk olduğundan çok daha küçük gösterilerek yapılmıştır.
- 10) “Derinden derine ırmaklar ağlar,” dizesinde varlığına insan özelliği kazandırılarak kişileştirme yapılmıştır.
- 11) “ Güneş bir anne gibi durur başucumda.” cümlesinde,’ye benzetilmiştir.

B.
Aşağıdaki cümlelerde yer alan ayraç içlerine uygun noktalama işaretlerini koyunuz.

1) Serhat, yakın arkadaşlarına darılır () üzümlere odasına çekilir.

2) Ayşe' ye bakarak:

() O okuduğın metinde hangi konudan bahsediliyor?

3) Hastalığa yakalanmamak, için maske, mesafe ve temiz ()
lik kurallarına uymalıyız.

4) Selin, Züleyha ve Zeynep satranç turnuvasına () Mustafa, Mahmut ve Cengiz
koşu yarışmasına katılacak.

5) Bir sözcüğü olumsuz yapmak için sözcüğe ()sız / ()siz ekleri getirilir.

DOĞRU YANLIŞ

A.Verilen ifadeler doğru ise cümlenin başındaki yay ayrıca “D” yanlış ise “Y” yazınız.

- 1) () “Sen Türkiye gibi aydınlık ve güzelsin.” cümlesinde Türkiye aydınlığa benzetilmiştir.
- 2) () “Sıtkı Bey _Adın nedir?” bu cümlede uzun çizgi konuşmaları göstermek için kullanılmıştır.
- 3) () Konuşmalar tırnak içinde verildiğinde uzun çizgi kullanılmaz
- 4) () “hanımeli” sözcüğü “ha-nım-e-li” şeklinde hecelenir.
- 5) () Ara söz ve cümleler iki kısa çizgi arasına alınır.
- 6) () “Arkadaşlarına sevgi ve saygıyla yaklaşsan aranızda sorun çıkmaz.” cümlesinde bir işin olması başka bir işin olmasına bağlıdır.
- 7) () “Adıyaman , dünyanın en huzurlu köşesidir.” cümlesi nesnel anlatımlıdır.
- 8) () Yaz meyvelerinden kiraz, çilek, üzüm; kış meyvelerinden mandalina, portakal ve kivi severim.” burada noktalı virgül sıralı cümleleri ayırmak için kullanılmıştır.
- 9) () Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için noktalı virgül kullanılır.
- 10) () Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna uzun çizgi konulur.
- 11) () “-lık” eki eklendiği kelimenin anlamını değiştirip ondan yeni kelime türetir.

- **En büyük zenginlik birlik olan bir ailedir...**
 - **Aile uygarlığın çekirdeğidir...**
- **Aile kralların bile girmediği bir kaledir...**

B.

Aşağıdaki kutucuklarda yer alan cümlelerin yanındaki daireye cümle doğru ise D, yanlış ise Y yazınız.

"Çocuğun elindeki boya kutusu yere düştü." cümlesindeki boya sözcüğünün en küçük anlamlı parçası "boy" dur.

Defterlerim sözcüğünde "-ler" ve "-im" olmak üzere iki ek vardır.

Sözcüğün anlamını değiştiren ekler "yapım eki"; anlamını değiştirmeyen ekler ise "çekim eki" denir.

"Saatçilik" sözcüğünde sözcüğün anlamını değiştiren birden fazla ek vardır.

"Bahçemizdeki kiraz ağaçları çiçek açtı. Cümlesindeki "bahçemizdeki" sözcüğü bahçe-miz-deki şeklinde kök ve eklerine ayrılır.

BULMACA

Aşağıda bazı sözcüklerin anlamları yanındaki şekillerle birlikte verilmiştir. Bu sözcüklerin anlamlarından ve bulmacada verilen harften de yararlanarak bulmacayı tamamlayınız.

	A				
--	---	--	--	--	--

	A			
--	---	--	--	--

				A	
--	--	--	--	---	--

Kendi gücünü ve imkânlarını başka birinin iyiliği için kullanma.

Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, kutsi, mukaddes.

Kişiyeye özgü olan, kişinin malı olan, kişiyeye ilgili, özlük, kişisel.

Birbirlerine karşı sevgi ve anlayış gösteren kimselerden her biri.

Altın yaldızlı veya yaldızsız ince gümüş tel.

A.

"İstanbul tarihi yerleri ve manzarasıyla eşine az rastlanır bir kenttir." cümlesinde nesnel anlatım vardır.

D

Y

Öznel cümleler, kişiden kişiye değişkenlik gösterir.

Nesnel cümleler, kişiden kişiye değişkenlik göstermez.

D

Y

"Odasını temizlerken çok titiz davranıyordu." cümlesi kanıtlanabilir.

"Müzik dinlemek insanın ruhunu dinlendirir." cümlesi öznel bir anlatıma sahiptir.

"Son eserinde küresel ısınmadan bahsetmiş." cümlesi kanıtlanamaz.

"O adam, yardıma muhtaç insanlara yardım eder." cümlesi nesneldir.

D

Y

D

Y

D

Y

D

Y

1. ÇIKIŞ

2. ÇIKIŞ

3. ÇIKIŞ

4. ÇIKIŞ

5. ÇIKIŞ

6. ÇIKIŞ

7. ÇIKIŞ

8. ÇIKIŞ

B.

Bir sözcüğün anlamlı olan bölümüne kök, anlamsız olan bölümüne ise ek denir.

D

Y

"Kalem" sözcüğüne -ler ekini getirdiğimizde sözcüğün anlamı değişir.

"Yolculuk" sözcüğü yol-cu-luk şeklinde köküne ve eklerine ayrılır.

D

Y

D

Y

"Gölge" sözcüğünün kökü "göl" dür.

Sözcüğün anlamını değiştiren ekler "yapım ekleri" de denir.

Kök halindeki sözcüklere örnek olarak "sütlü" sözcüğü verilebilir.

"Evim" sözcüğündeki -im eki sözcüğe "bir şeye sahip olma" anlamı katar.

D

Y

D

Y

D

Y

D

Y

1. ÇIKIŞ

2. ÇIKIŞ

3. ÇIKIŞ

4. ÇIKIŞ

5. ÇIKIŞ

6. ÇIKIŞ

7. ÇIKIŞ

8. ÇIKIŞ

ÇOKTAN SEÇMELİ

1.

Nemrut Dağı, Türkiye'nin Adıyaman ilinde yer alan 2.150 metre yüksekliğinde bir dağdır. Kahta ilçesi yakınlarında Ankar dağları civarında Toros dağ silsilesinde bulunur. 1987'de UNESCO tarafından Dünya Mirası ilan edilen Nemrut Dağı, 1988 yılında tesis edilen Nemrut Dağı Millî Parkı ile korumaya alınmıştır. (https://tr.wikipedia.org/wiki/Nemrut_Da%C4%9F%C4%B1)	Güneş doğar sini gibi, Nemrut dağı tepesinde... Taşlar parlak çini gibi, Nemrut dağı tepesinde... (Mahmut CANTEKİN)
---	---

Yukarıdaki şiir ve metin karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangisi her ikisi için ortak özelliktir?

- A) Kısa cümleler tercih edilmiştir. B) Okuyucuyu bilgilendirmek amacıyla yazılmıştır.
C) Nemrut Dağı'ndan söz edilmiştir. D) Dörtlükler halinde yazılmıştır.

Arkadaşları ile devamlı kavga eden sorunlu bir genç varmış. Babası bir gün ona ders vermek istemiş. Ona çivilerle dolu bir torba ve boş bir tahta vermiş. Oğluna:

– Arkadaşların ile tartışıp kavga ettiğin zaman her sefer bu tahtaya bir çivi çakacaksın. Genç, arkadaşları ile yine kavga etmiş ve birinci günde tahta perdeye 30 çivi çakmış. Sonraki zamanlarda arkadaşları ile iyi geçinmeye çalışmış ve her geçen gün daha az çivi çakmış.

Bir gün gelmiş ki hiç çivi çakmamış. Babası onu yeniden tahtanın önüne götürmüş ve demiş ki:

– Bugünden başlayarak tartışmayıp kavga etmediğin her gün için tahtadan bir çivi sökeceksin.

Günler sonra bir gün gelmiş ki tahtada ki her çivi çıkarılmış. Babası oğluna:

– Aferin, arkadaşlarınla iyi geçiniyorsun. Bütün çivileri tahtadan söktün ama tahtada artık çok delik var. Eskisi gibi olmayacak. Her delik arkadaşlarınla kavga ettiğin zaman söylediğin kötü sözlerdir. Arkadaşların seni affetse de izleri hep kalacak ve bu delikler kapanmayacak. Arkadaşlarına değer vermelisin. Unutma ki her zaman onların yardımına, dostluğuna ihtiyacın olacak.

2, 3, 4, 5 ve 6. soruyu metne göre cevaplayınız.

2. Aşağıda verilenlerden hangisi metinden çıkarılamaz?

- A) Büyüklerimize karşı saygılı olmalıyız.
- B) Arkadaşlarımızı incitecek sözler söylememeliyiz.
- C) Birini kırdıktan sonra özür dilesek bile onda bıraktığımız olumsuz iz silinmez.
- D) Arkadaşlarımız ve dostlarımızla iyi geçinmeliyiz.

3. Metinde anlatılan olay nedir?

- A) Çocuğun tahtaya çivi çakarak zarar vermesi
- B) Çocuğun babasını dinlememesi ve onu üzmesi
- C) Sürekli kavga eden çocuktan her kavga için bir çivi çakmasını istenmesi
- D) Baba ve çocuğun her gün tahtaya çivi çakması

4. Bu metinde asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Arkadaşlarınızla her kavga ettiğinizde bunun için tahtaya bir çivi çakarsanız kaç kişi ile kavga ettiğinizi hesaplayabilirsiniz.
- B) Her kavga için bir çivi çakarsanız zamanla daha az kavga edersiniz ve böylece tahtaya daha az çivi çakarsınız.
- C) Arkadaşlarınızın, dostlarınızın, sevdiklerinizin kalbini incitirseniz kendinizi sonrasında affettirseniz de kalplerinin bir köşesinde hep bir sızı kalacaktır.
- D) DArkadaşlarınızla kavga ederseniz bu durumda babanız çok üzülebilir.

5. Metnin kahramanları aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Baba ve çocuğu
- B) Kavga eden çocuklar
- C) Anne ve çocuğu
- D) Çocuk ve çivi çakılan tahta

6. Metinde aşağıdaki hikaye unsurlarından hangisi belirtilmemiştir?

- A) Olay
- B) Yer
- C) Kişiler
- D) Zaman

7. Bir olayın ya da durumun gerçekleşmesinin başka bir olay ya da durumun gerçekleşmesine bağlı olduğu cümlelere şart (koşul) cümlesi denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi şart cümlesidir?

- A) Sıcak yaz günlerinde Adana'da gazozdan başka içecek bir şey bulunmazdı.
- B) Hüseyin Avni Bey büyük oğlunun bu hevesinden de hiç hoşlanmamıştı.
- C) Mustafa İnan için öğrenmek vazgeçilmez bir tutkuydu.
- D) Mustafa her gece kitap okusaydı babası onun büyük bir adam olacağına inanabilirdi.

8. “Oğuz Atay, 1934’te İnebolu’da doğdu.”

Aşağıdaki cümlelerden hangisi yukarıdaki cümleyle kanıtlanabilirlik bakımından aynıdır?

- A) Yazar bu kitabında bir bilim insanının hayatını anlatıyor.
- B) Çocuklar bahçede neşe içinde saklambaç oynuyorlar.
- C) Küçük kızın yüzünden mutluluk akıyordu.
- D) Mavi renkli elbiseler insanlara çok yakışıyor.

9. Noktalı virgül aşağıdakilerden hangisinde farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Bugünkü canlı derse 8/A’dan Ali, Ayşe, Çağla; 8/B’den Emel, Öge ve Can katıldı.
- B) Bingöl, Ardahan, Ağrı, Erzurum, Elazığ Doğu Anadolu Bölgesi’nin; Adıyaman, Batman, Şanlıurfa Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nin illeridir.
- C) Heyecandan içim içime sığmıyor; oturuyor, kalkıyor, odalar arasında gidip geliyordum.
- D) 2022 Dünya Kupası Avrupa elemelerinde Portekiz, Sırbistan, İrlanda, Lüksemburg, Azerbaycan A grubunda; Hollanda, Türkiye, Norveç, Karadağ, Letonya, Cebelitarık grubundadır.

10. Esra’nın babaannesi küçük torununu () Sümeyra’yı () dizlerine oturtmuş () eski zaman ()

ları anlatıyordu. Babaanne gözleri dolarak ()

() O zamanlar hepimiz bir aradaydık. Amcanız ve kuzenleriniz daha şehre yerleşmemiş, dedeniz bir çınar gibi başımızdaydı ()

- A) (,)(;)(.)(-)(:)(_)(.)
- B) (-)(-)(,)(-)(:)(_)(.)
- C) (,)(,)(.)(.)(:)(?)(...)
- D) (-)(-)(,)(.)(?)(“)(“)

11. Kelimenin anlamlı en küçük parçasına kök denir. Bir sözcüğün kökü, o sözcüğün tamamıyla anlam bakımından ilişkili olmak zorundadır.

Buna göre aşağıda verilen sözcüklerden hangisi kök halindedir?

- A) Yazı
- B) Gezi
- C) Acı
- D) Doğu

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük yapım eki almıştır?

- A) Sena'nın boya kalemleri kaybolmuş.
- B) Hafta sonu yapılacak geziye kardeşim katılacak.
- C) Akşam geç saatlerde eve döndü.
- D) Babam yarın bahçe kapısını boyayacak.

13. Dedeniz bir çınar gibi bizi her zaman gölgesinde toplar; dağılmamızı, birbirimizden ayrı düşmemizi engellerdi.

Bu cümlede hangi söz sanatı kullanılmıştır?

- A) Benzetme
- B) Kişileştirme
- C) Konuşturma
- D) Abartma

14. "İzlediğiniz programda bu sembollerin bir arada görünmesi, çocuklara olumsuz örnek oluşturabilecek davranışlar içermesi nedeniyle o programın ancak 7 yaş ve üzerindeki izlemesine uygun olduğunu belirtir."

Anlamı verilen akıllı işaret aşağıdakilerden hangisidir?

- A)
- B)
- C)
- D)

Güzel huy, dinin yarısıdır.

Hz. Muhammed (S.A.V)

Güzele kırk günde doyulur, güzel huyluya kırk yılda doyulmaz.

15. I. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur.

II. Kelimelerin kökleri, gövdeleri ve eklerini birbirinden ayırmak için kullanılır.

III. Fiil kök ve gövdelerini göstermek için kullanılır.

IV. Heceleri göstermek için kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisi, kısa çizginin yukarıdaki işlevlerinden herhangi birine örnek olarak verilemez?

- A) Bugün okulda dur- kökünün nasıl çekimlendiğini öğrendik.
- B) Başöğretmen kelimesi ba-şög-ret-men olarak parçalarına ayrılabilir.
- C) Meslek adı yapmak için -cı ve -lık eklerini kullanabiliriz.
- D) Balık-çı-lık şeklindeki bir ayırma doğrudur.

16. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi "Eğitim" kavram alanı içerisinde değerlendirilemez?

- A) Öğretmen
- B) Kantin
- C) Okul
- D) Sınav

17. 1. Öznel ifadeler kişiden kişiye değişir ve kanıtlanamaz.

2. Nesnel ifadeler herkes göre aynıdır ve kanıtlanabilir.

Yukarıdaki özelliklere göre aşağıdaki cümlelerden hangisi kanıtlanabilme durumuna göre farklıdır?

- A) Öğretmen, sınavın kolay olacağını söylemiş.
- B) Bu dokuduğum halılar yetenekli olduğumu gösteriyor.
- C) Nemrut Dağı'ndaki heykeller ve manzara büyüleyiciydi.
- D) Yüzündeki soğuk ifade her şeyi anlatıyordu.

18. Yarınki Türkçe sınavında iyi bir puan...

Yukarıdaki cümle aşağıdakilerden hangisiyle tamamlanırsa farklı bir anlam ilişkisi kazanır?

- A) alırsam çok güzel olacak.
- B) alayım diye konuları tekrar ettim.
- C) aldım mı ödülü kazanıyorum.
- D) alınca dünyalar benim olacak.

Akıl susunca, düşünce durur. Düşünce durunca, hareket durur. Hareketsizlik ise çürümenin eşiğidir.

Gazali

19. I. Arkadaşım az önce evden çıktı, kısa bir süre içinde yanımızda olur.

II. Elimdeki kumaştan bir ceket ve bir pantolon çıkar belki.

III. Asansör olmadığı için bu dik merdivenlerden çıkmak zorundayız.

IV. Her gün televizyonda farklı haberler çıkıyor.

Aşağıdakilerden hangisi yukarıda kullanılan “çıkılmak” sözcüğünün anlamlarından herhangi birine örnek olarak verilemez?

- A) Yeni yetişip satışa sunulmak
- B) Bir şeyin yukarısına doğru yürümek
- C) İçeriden dışarıya varmak
- D) Yetiştirilmek üzere olmak

20. Bir sözcüğün kökünü belirlerken o kökün, sözcüğün tamamıyla ilişkisinin olması gerektiğine dikkat edilmelidir.

Yukarıdaki bilgiye göre aşağıdaki sözcüklerden hangisinin kökü yanlış gösterilmiştir?

- A) üzüm-ün
- B) bal-ık
- C) karar-ım
- D) boya-cı

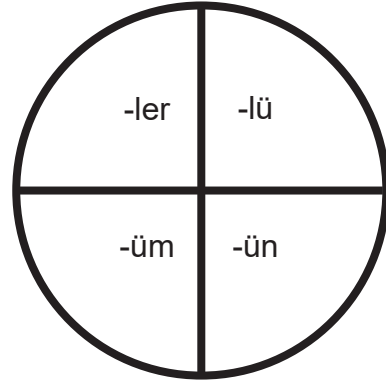
21. Çocuklar, göğün deniz misali maviliğine bakın Elbet uçururuz uçurtmaları yine, o günler yakın

Yukarıdaki dizelerde hangi söz sanatına başvurulmuştur?

- A) Kişileştirme
- B) Konuşturma
- C) Benzetme
- D) Abartma

22.

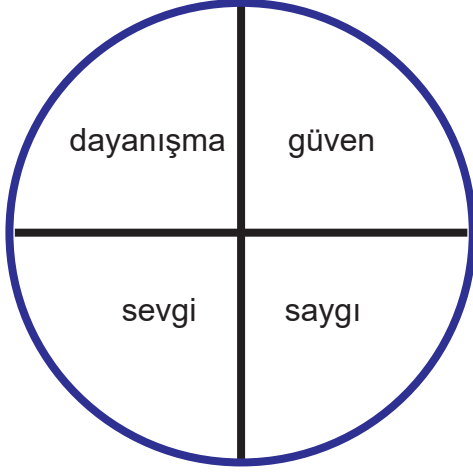
köy

“Köy” sözcüğü, yukarıdaki dairede yer alan eklerden hangisini alırsa yeni bir anlam kazanır?

- A) -ler
- B) -lü
- C) -üm
- D) -ün

23.

Aşağıdaki kavramlardan hangisi, bizlere yukarıdaki dairede yer alan sözcükleri çağırıştırır?

- A) Memleket
- B) Büyükbaba
- C) Bayramlar
- D) Aile

24. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “dayanmak” sözcüğü “Bütün gücünü kullanarak bir işi yapmak” anlamında kullanılmıştır?

- A) Hala giydiğim bu ayakkabılar iyi dayandı.
- B) Olanları görünce dayanamayıp sormuş.
- C) Adamlar devrilmemesi için dolaba dayanmışlardı.
- D) Koltuğa dayanmış, televizyon izliyor.

25. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden ve sonuç yanlış gösterilmiştir?

- A) Erken uyanamadım diye bana kızdı.
Neden Sonuç
- B) Çiçekler solmuş çünkü kaç gündür sulanmamış.
Neden Sonuç
- C) Öğle sicağı başına vurduğundan rahatsızlandı.
Sonuç Neden
- D) Evdekileri özledim bu yüzden ziyarete geleceğim.
Sonuç Neden

26. Aşağıdaki cümlelerin hangisi kişiden kişiye değişen bir anlatıma sahiptir?

- A) Ülkemiz, tarihi eserleriyle adeta bir turizm cennetidir.
- B) Kızgın çeliğe aniden su verildiğinde çeliğin kristal özelliği sertleşir.
- C) Mars, kızıl görünümlü olduğu için “Kızıl Gezegen” olarak da bilinir.
- D) Küresel ısınma, yağmur miktarındaki artışa da neden oluyor.

27. Nerede o güzel oyunları oynadığımız günler,
Hatırladıkça gözlerimden dökülür seller,
Ama göreceksiniz bu kötü zamanlar da geçer,
Çıkarız dışarı o zaman gözlerimiz bu sefer güler.

Yukarıdaki dördükte aşağıdaki duygulardan hangileri vardır?

- A) Sevinç-heyecan
- B) Şaşkınlık-öfke
- C) Özlem-umut
- D) Yalnızlık-üzüntü

28. Nerede o güzel oyunları oynadığımız günler,
Hatırladıkça gözlerimden dökülür seller,
Ama göreceksiniz bu kötü zamanlar da geçer,
Çıkarız dışarı o zaman gözlerimiz bu sefer güler.

Yukarıdaki dördükte aşağıdaki duygulardan hangileri vardır?

- A) Sevinç-heyecan
- B) Şaşkınlık-öfke
- C) Özlem-umut
- D) Yalnızlık-üzüntü

29. Çalıştığı iş yerine gelen kişiyi görünce kalakaldı. Bu, Osman'ın mahalleden yıllar önce ayrılan arkadaşı Halil'di. Kendisini ziyarete geleceğini söylemişti hâlbuki Halil. Kısa bir bekleyişten sonra sarılarak hasretgiderdiler. Halil, evlenmiş ve iki çocuk babası olmuştu. Bunu duyan Osman geçmiş günleri de aklına getirerek mutlu olmuştu.

Yukarıdaki metinde aşağıdaki hikâye unsurlarından hangisi belirgin değildir?

- A) Olay
- B) Yer
- C) Şahıs
- D) Zaman

TÜRKÇE DERSİ 5. SINIF 3. TEMA CEVAP ANAHTARI

BOŞLUK DOLDURMA

A.

- Ders
- Genellikle
- Atasözü
- Deyim
- Anonim
- Nesnel yargı
- Öznel yargı
- Ünlem
- Kesme işareti
- Üç nokta

B.

1. Ama
2. Rağmen
3. Yani
4. Fakat
5. Lakin

DOĞRU YANLIŞ

1. Y
2. Y
3. Y
4. D
5. D
6. Y
7. D
8. Y
9. D
10. Y
11. D
12. D
13. Y
14. Y
15. D

ÇOKTAN SEÇMELİ

1. D
2. C
3. B
4. C
5. D
6. A

7. B
8. A
9. C
10. B
11. B
12. C
13. B
14. C
15. A
16. D
17. B
18. C
19. C
20. B
21. D
22. C
23. B
24. B
25. D
26. .
27. A
28. D
29. D
30. B
31. C
32. C
33. A
34. C
35. C
36. B
37. B
38. A
39. B
40. C
41. C
42. D
43. A
44. D
45. B
46. D
47. D
48. Kitapçıkta sehven 37 yazılmış C

BULMACA A.

1. Olay
2. Kişiler
3. Yer
4. Zaman

TÜRKÇE DERSİ 5. SINIF 3. TEMA CEVAP ANAHTARI

B.

1. Felaket 4. Göz yummak 7. Şok
2. Tetkik 5. Alelacele 8.
Göçük
3. Sergi 6. Sağlam 9.
Tatbikat

	A	B	C	Ç	D	E	F
1	O	L	A	Y			
2	N	E	D	E	N		
3	S	E	N	E			
4	E	S	K	İ			
5	K	Ü	Ç	Ü	K		
6	İ	K	A	Z			
7	Z	O	R				
8	M	E	S	U	T		
9	A	R	T	İ			
10	R	U	T	U	B	E	T
11	T	E	M	İ			

C.

TANILAYICI DALLANMIŞ AĞAÇ

A.Y-D-Y 3. ÇIKIŞ

B.D-Y-D 3. ÇIKIŞ

C.Ö-N-N 4. ÇIKIŞ

Ç.Y-D-D 5. ÇIKIŞ